

Beleidsnota

Castricum, maart 2018

Auteur: Tom de Veer

Samenvatting

Deze beleidsnota is ontwikkeld om goed onderbouwde en op breed literatuuronderzoek gebaseerde informatie en argumenten te verschaffen aan het Nederlandse publiek, de Nederlandse overheid en Nederlandse politieke partijen. Het beschouwt het potentieel van 'cash transfers' (geld geven aan arme mensen) om armoede en ongewenste migratie uit ontwikkelingslanden te verminderen.

Het uitbannen van armoede met cash transfers kost 11 euro per volwassene per maand. Het snel toenemende bewijs van de hoge effectiviteit van cash transfers om armoede uit te bannen (idealiter in combinatie met andere programma's) zou genoeg motivatie moeten zijn voor Europese landen om over te schakelen op deze aanpak en er fors in te investeren. De politieke wil om dit te doen kan echter onvoldoende zijn, omdat het een drastische wijziging van de ontwikkelingshulp vereist, terwijl het een significant deel van het ontwikkelingshulpbudget behoeft. Om de vereiste politieke wil en steun in Europa te creëren voor deze oplossing, kan deze worden gekoppeld aan de voorwaarde dat landen die cash transfers voor hun bevolking ontvangen, ongewenste migranten uit hun eigen en mogelijk ook aangrenzende landen in hun regio terug accepteren en vluchtelingen uit buurlanden opvangen als dat nodig is (waarvoor dan extra ondersteuning wordt geboden). De politieke wil en steun voor een dergelijke geïntegreerde oplossing kan, denken wij, door een grote meerderheid van de Europeanen worden aanvaard en omarmd, waaronder:

- Europeanen die bezorgd zijn over armoede in ontwikkelingslanden en die graag een oplossing willen die arme mensen helpt om op een betere manier structureel uit de armoede te klimmen.
- Europeanen die zich zorgen maken over de stroom van migranten en vluchtelingen naar Europa (volgens onderzoek tussen de 50 en 75% van alle Europeanen), terwijl, ook bekend uit onderzoek, de meesten van hen voorstander zijn van een oplossing die goed is voor zowel Europeanen als voor de bevolkingen van landen waar migranten en vluchtelingen vandaan komen.

De door ons voorgestelde *win-win* oplossing staat in schril contrast met de *win-lose* oplossing die door de EU wordt geïmplementeerd. Corrupte of incompetent overheden en gewapende groepen in landen die grenzen aan Europa, met name Libië, krijgen grote sommen geld om migranten daar te stoppen. Dit vormt een gevaar voor de migranten en lost het onderliggende probleem van armoede en slechte economische vooruitzichten in de landen waar migranten vandaan komen niet op.

Om de effecten te optimaliseren moeten cash transfers idealiter gecombineerd worden met andere hulpprogramma's, met name moeder- en kindzorg, onderwijs voor vrouwen, voorlichting over en toegang tot voorbehoedsmiddelen, basis- en beroepsonderwijs, en ondersteuning van economische activiteiten voor lokale markten. Uit gedegen onderzoek in veel cash transfer programma's is bekend dat deze gecombineerde aanpak armoede vermindert, lokale economieën versterkt en bevolkingsgroei afremt (+ de gezondheid van jonge kinderen verbetert) op een betere, effectievere en goedkopere wijze dan andere benaderingen.

Om de belangrijkste landen waar migranten vandaan komen met cash transfers te dekken kost 20 tot 25% van het gecombineerde budget voor ontwikkelingshulp van de EU landen.

We roepen op tot een gezamenlijk initiatief van de Nederlandse overheid, Connect International en andere partijen, om de ideeën in deze beleidsnota verder te onderzoeken en er een haalbaar cash transfer plan mee te ontwikkelen dat kan worden gefinancierd door de Nederlandse en andere Europese overheden. De experts die de opdracht krijgen om dit onderzoek uit te voeren moeten voldoende mandaat krijgen om de ideeën te bespreken met regeringen van ontwikkelingslanden en Europese landen, en met internationale instanties zoals de EU, de Wereldbank, de VN, enz.